

Onderwerp: Ontwerp waterbeheerprogramma 2022-2027 vrijgeven voor inspraak

Datum vergadering: 7-7-2021

Registratienummer: 1765319 versie 4

Steller: Yolanda Wessels

Portefeuillehouder: Els Otterman

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld:

het ontwerp-waterbeheerprogramma 2022-2027 vrij te geven voor inspraak.

Kernboodschap

Met het waterbeheerprogramma 2022-2027 'Stroomopwaarts' geeft het waterschap partners, bewoners en de eigen organisatie inzicht in waar het waterschap voor staat. We delen hiermee onze ambities en nodigen onze partners graag uit tot nadere samenwerking. Wij willen integraal, gebiedsgericht samenwerken aan water in een klimaatbestendige regio, vanaf het begin van het proces. En we willen ons extra inspannen voor het zuiveren van afvalwater en duurzaamheid, voor een leefbare toekomst. Het waterbeheerprogramma geeft aan welke doelen we nastreven, welke maatregelen we daarvoor uitvoeren en welk beleid we ontwikkelen. De maatregelen zijn op strategisch niveau, met ruimte voor nadere uitwerking in de jaarlijkse planning- en control-cyclus, waar we ook rapporteren over de voortgang.

Aanleiding

Elke zes jaar stellen waterschappen doelen en maatregelen vast voor hun eigen beheergebied. In 2021 worden de waterbeheerprogramma's voor de volgende periode vastgesteld (2022-2027). Omdat het gaat om een waterschapsbrede koers voor meerdere jaren en dit ook geldt voor de Voorjaarsnota dit jaar, zijn beide processen goed op elkaar afgestemd.

Op uw verzoek, tijdens de consultatie in maart 2021, leggen we dit ontwerp-waterbeheerprogramma aan u voor om vrij te geven voor inspraak.

Beoogd effect

Met het waterbeheerprogramma geeft het waterschap aan onze partners en aan onze eigen organisatie duidelijkheid over waar het waterschap voor staat. Het maakt duidelijk welke doelen we nastreven, wat onze ambitie is en op hoofdlijnen welke maatregelen we daarvoor uitvoeren en beleid we daarvoor ontwikkelen. Door het ontwerp-programma vrij te geven voor inspraak krijgen partners, betrokken inwoners en bedrijven gelegenheid om in formele zin hun zienswijze(n) hierop kenbaar te maken, waardoor het algemeen bestuur in staat wordt gesteld om deze inspraakreacties mee te wegen bij de uiteindelijke besluitvorming over de vaststelling van het programma.

Argumenten:

- Met het vaststellen van het waterbeheerprogramma (WBP) geven we onze partners en onszelf duidelijkheid wat zij van ons mogen verwachten in het waterbeheer, en waar wij samenwerking opzoeken in de maatschappelijke opgaven.
- Met de koers in het WBP bouwen we voort op de stappen die in het bestuur zijn gezet in de strategische onderwerpen van het waterschap.
- Het Ontwerp waterbeheerprogramma voldoet aan de wettelijke eisen:
 - In het WBP is het beleid uitgewerkt voor de ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming of het behoud van watersystemen waarbij het WBP maatregelen bevat om

- aan 'omgevingswaarden' te voldoen of om andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving te bereiken (art. 3.5 Ow). Daarbij gaat het om de watersystemen die bij het waterschap in beheer zijn (art. 3.7 Ow).
- Het waterschap moet in het waterbeheerprogramma rekening houden met die onderdelen uit het regionale waterprogramma die uitvoering geven aan de kaderrichtlijn water, de grondwaterrichtlijn, de richtlijn overstromingsrisico's, de zwemwaterrichtlijn en andere Europese richtlijnen, waarin het provinciale waterbeleid is opgenomen (art. 3.8, lid 2 Ow).
 - Dit hoeft niet allemaal in het WBP zelf opgenomen te zijn, er mogen ook verwijzingen worden gemaakt naar uitwerkingen van beleid of maatregelen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het KRW-maatregelprogramma, waarmee we werken aan de KRW-doelen die in het regionale Bodem- en Waterprogramma worden opgenomen.
 - Het ontwerp-waterbeheerprogramma is goed afgestemd met onze gebieds- en netwerkpartners (zie laatste paragraaf van dit bestuursvoorstel), en de inspraakprocedure is een verplichte stap in de participatie.

Kanttekeningen

- Het waterbeheerprogramma is een koersdocument en een programma van maatregelen op een hoog abstractieniveau. Sommige partijen vragen om een doorkijk van concrete maatregelen, maar uit ervaring blijkt dat het niet mogelijk is om dit voor een periode van zes jaar op te geven. Daarvoor gaan ontwikkelingen te snel en zijn we voor een te groot deel van ons werk afhankelijk van externe factoren.
- De uitvoeringsperiode beslaat de jaren 2022-2027. In 2023 start een nieuwe bestuursperiode, waarin een nieuw bestuur mogelijk een andere koers wil varen. Dat kan. Een nieuw bestuur kan accenten verleggen via de nadere uitwerking in de jaarlijkse P&C-cyclus. Daarnaast heeft zij de bevoegdheid om, mits gemotiveerd, van een WBP af te wijken. En tenslotte kan een WBP ook tussentijds worden herzien, waarbij dan ook weer een participatietraject doorlopen moet worden.

Kaders

- De koers in dit waterbeheerprogramma sluit aan bij de stappen die het afgelopen jaar zijn gezet binnen de tien strategische onderwerpen, zoals duurzaamheid, gezond water, toekomstbestendig watersysteem en Sterke Lekdijk/waterveiligheid. Dit waterbeheerprogramma geeft de overkoepelende visie en koers, waarbinnen deze ambities passen. En de Voorjaarsnota 2021 geeft een uitwerking van deze ambities in de eerste jaren.
- Kaderstelling die is opgenomen in c.q. voortvloeit uit het Waterbeheerprogramma (uiteindelijk door vaststelling na de inspraakprocedure):
 - Reeds besloten (recente) kaders die worden verankerd in dit waterbeheerprogramma door de doelen op te nemen of er in de tekst naar te verwijzen:
 - Duurzaamheidsvisie
 - Visie Toekomstbestendig watersysteem
 - Nota visstand- en visserijbeheer
 - Kaders die parallel worden vastgesteld en verankerd in dit waterbeheerprogramma
 - Ambities voor alle thema's (via Voorjaarsnota 2021)
 - Doelen en Maatregelen KRW (vaststelling 3^e kwartaal 2021, doelen door de provincies)
 - Regionale Veenweidestrategieën Utrecht en Zuid-Holland (samen met provincies en waterschappen, planning vaststelling 4^e kwartaal 2021)
 - Regionale Energie Strategieën Foodvalley, Midden Holland en U16 (samen met andere regionale en lokale overheden, vaststelling 3^e kwartaal 2021)
 - Zuiveringsvisie/slibstrategie (vaststelling 4^e kwartaal 2021)
 - Nieuw kader dat met dit waterbeheerprogramma wordt vastgesteld:
 - De doelen die nog niet eerder zijn vastgesteld en de ambities in de tekst, zoals voor waterkwaliteit overig water (doelen overig water primair door provincie), waterrobuuste en klimaatbestendige gebieden, biodiversiteit en grondwater.

- Status achtergronddocumenten, waar via links naar wordt verwezen:

- Er wordt naar verschillende soorten informatie verwezen, ook producten van andere organisaties. De achtergronddocumenten worden niet vastgesteld door vaststelling van het waterbeheerprogramma.
 - Een achtergronddocument maakt wél onderdeel uit van het beleidskader als het gaat om beleidsuitwerking van een ambitie of doel in het Waterbeheerprogramma. We willen ook tijdens de uitvoeringsperiode vastgestelde beleidsuitwerkingen via links kunnen toevoegen.
- Het wettelijk kader voor waterbeheerplannen was de Waterwet. Als het goed is gaat deze op 1 januari 2022 op in de Omgevingswet. Dit verandert feitelijk weinig, de wetgever heeft hiermee geen inhoudelijke veranderingen beoogd. Alleen de naam verandert van waterbeheerplan in waterbeheerprogramma. En op termijn zal dit waterbeheerprogramma ook worden opgenomen in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
 - De provincie heeft de bevoegdheid in hun verordening aanvullende instructieregels op te stellen voor de waterbeheerprogramma's van de waterschappen in hun gebied. In de ontwerp Verordening van de Provincie Zuid-Holland en de interim-verordening van de Provincie Utrecht die is ingegaan op 1 april 2021 staan geen specifieke nieuwe aanvullingen op de vereisten in de Omgevingswet.

Waterschapsdoelen

Alle doelen die het waterschap in de periode 2022-2027 nastreeft voor onze watertaken (waterveiligheid, schoon en voldoende water) moeten zijn opgenomen in dit waterbeheerprogramma. Omdat duurzaamheid in onze koers voor 2022-2027 een speerpunt is, waarvoor we ook verplichtingen met anderen zijn aangegaan, hebben we ook voor dit onderwerp doelen opgenomen (thema energie & grondstoffen). Voor het onderwerp *waterbewust leven en genieten van water* kunnen we op een later moment nog doelen opstellen. In de 2^e helft van 2021 willen we ook (effect)indicatoren opstellen bij de doelen in dit WBP.

Financiële gevolgen

Het waterbeheerprogramma beschrijft de ambities en maatregelen op hoofdlijnen. Nadere uitwerking van beleid en maatregelen vindt plaats via aparte besluitvorming en de jaarlijkse planning- en controlcyclus. De Voorjaarsnota 2021 is de eerste meerjarenraming die aansluit bij dit Waterbeheerprogramma.

Communicatie

Na de vrijgave starten we het inspraaktraject, waarin belanghebbenden een zienswijze kunnen indienen. We publiceren dit formeel op overheid.nl ('officiële bekendmakingen'). Daarnaast willen we rond de start van deze periode (begin juli) een publiek moment organiseren om hier bekendheid aan te geven. Hiervoor nodigen we onze partners uit, die we actief betrokken hebben bij het opstellen van het WBP. Maar daarnaast nodigen we ook een bredere groep belangenorganisaties uit en ander geïnteresseerd publiek.

Tijdens de inspraak moet een verantwoording van het participatietraject en de resultaten daarvan duidelijk zijn. We willen dit in een apart document (1 A4) beschrijven met een verwijzing naar de verslagen van de werkbezoeken. Die zijn dan alleen tijdens de inspraakperiode toegankelijk.

Rol netwerkpartners

Een uitgangspunt voor dit waterbeheerprogramma was de doorontwikkeling van 'samen met'. Daarom heeft het college vooraf gesproken over uitdagingen en samenwerking met gebiedspartners, zoals medeoverheden en vertegenwoordigers van landbouw en natuur. In alle gesprekken hebben partijen gevraagd om het watergeluid duidelijk te laten horen: wat is vanuit water mogelijk in het land- en watergebruik, zeker gelet op de klimaatverandering. Dit heeft onze ambities op 'stroomopwaarts' versterkt. Mede overheden en drinkwaterbedrijven willen graag (strategisch) samenwerken aan de gedeelde ambities voor een gezonde leefomgeving in de regio, wat daar ook bij aansluit. Agrariërs en natuurbeschermers hebben grote behoefte aan duidelijkheid (doelen) voor de lange termijn, met ruimte voor invulling door het gebied. In het westelijk gebied willen de agrarische collectieven hier een voortrekkersrol in spelen, maar vragen wel om gebiedsprocessen te ondersteunen. Dit heeft onze inzet

op gebiedsprocessen ondersteund. Natuurbeheerders werken graag samen in en om natuurgebieden en aan meekoppelkansen voor natuurontwikkeling, en jongeren vragen aandacht voor (harmonie met) de natuur en waterbewustzijn.

In de eerdere afstemming voor het opstellen van de Ontwerp KRW-maatregelen is ook een uitgebreide participatie geweest, bijvoorbeeld met landbouw- en natuurorganisaties en met de Visstandbeheercommissie (VBC). We hebben geprobeerd in onze communicatie om hier helder over te zijn.

Bijlagen

- Digitaal ontwerp-waterbeheerprogramma 2022-2027, via de link op het voorblad;
- Tekstversie WBP 26 mei 2021 met wijzigingen (grijs gemarkeerd) n.a.v. de behandeling door de Gecombineerde Commissie op 10 juni 2021